

Інформація з організації практик для студентів

Ступінь вищої освіти	<u>магістр</u>
Спеціальність	<u>035 Філологія</u>
Спеціалізація (за наявності)	<u>035.03 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - російська</u>
Освітня програма	<u>Російська мова і зарубіжна література. Друга мова</u>
Професійна кваліфікація (за наявності)	<u>Викладач російської та другої мов, викладач зарубіжної літератури</u>
Кваліфікація в дипломі	<u><i>Філолог, викладач російської та другої мови, викладач зарубіжної літератури</i></u>

Виробнича асистентська практика підготовки викладача російської мови і зарубіжної літератури

Мета практики – формування професійної компетентності майбутніх викладачів російської мови і зарубіжної літератури, набуття досвіду самостійної діяльності як викладача російської мови і літератури; оволодіння студентами сучасними методами, формами організації праці в галузі їх майбутньої професії викладача-філолога; формування в студентів на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Завдання практики:

- Поглиблення й розширення теоретичних знань зі спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, набутих студентами, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практики.
- Формування в студентів-магістрів педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи.
- Вироблення вмінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування традиційних та сучасних інноваційних технологій і методик навчання.
- Формування вмінь професійного та педагогічного спілкування зі студентською аудиторією.
- Виховання у студентів-магістрів морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.
- виконання магістрантом функцій викладача фахових дисциплін спеціальності; молодого науковця; куратора студентської групи.

Зміст практики

У процесі асистентської практики закріплюються та поглиблюються теоретичні знання з російської мови та зарубіжної літератури, методики викладання мови та літератури у вищій школі, набуті за час навчання в університеті, виробляються навички й уміння використовувати їх практично в педагогічній праці викладача вищого навчального закладу.

Практика як завершальний етап формування викладача вищої школи має комплексний характер і дає змогу зреалізувати діяльність за такими напрямками роботи:

1) викладацький – підготовка студента-магістра до забезпечення викладання базових, професійно-орієнтованих дисциплін зі спеціальності та методик їхнього викладання у вищих навчальних закладах;

2) організаційно-виховний – підготовка студента-магістра до організації виховної роботи в академічній групі (на посаді куратора академічної групи);

3) науково-дослідний – підготовка студента-магістра як науковця-дослідника.

Етапи практики:

Перший тиждень (пасивна практика) передбачає:

- проведення настановчої конференції, на якій студенти-магістри знайомляться з програмою практики; із плануванням та організацією навчального, наукового та методичного процесу на відповідних кафедрах;
- відвідування лекційних, практичних занять провідних викладачів факультету, в першу чергу в межах фундаментального курсу викладача-керівника;
- участь у позанавчальних заходах кафедр (факультету), що проходять у період практики.

Закінчується тиждень складанням індивідуального плану проходження практики, в якому вказуються всі види робіт і терміни їх проведення. Індивідуальний план практиканта затверджує керівник практики за узгодженням з викладачем-методистом.

Другий-третій тижні (активна практика) передбачає:

- проведення поточних лекційних (мінімально – 2) та практичних занять (мінімально – 2) з російської мови або літератури (відповідно до спеціалізації);
- відвідування занять однокурсників; участь в обговоренні занять;
- виконання обов'язків куратора групи разом з викладачем-методистом (аналіз психолого-педагогічних проблем відповідного курсу чи групи, індивідуальна виховна робота зі студентами, участь у заходах із адаптації 1 курсу, участь в організації виховних заходів кафедр (факультету); допомога у профорієнтаційній роботі, організації роботи органів студентського самоврядування.

Четвертий тиждень передбачає проведення двох залікових занять (1 лекційне та 1 практичне); завершення виконання програми практики; оформлення звітної документації.

Зміст навчальної роботи студента-практиканта:

- ознайомлення з основними принципами та напрямками роботи викладача вузу, нормативними документами, що визначають планування роботи викладача;
- ознайомлення з навчальними та робочими програмами курсів, які доведеться викладати;
- вивчення групи студентів, ознайомлення з роботою викладачів кафедри;
- планування навчально-виховного процесу та проведення занять і позакласних заходів із застосуванням різноманітних методів та прийомів (традиційних та інноваційних);
- відвідування та подальший аналіз занять та виховних заходів;
- участь у роботі наукового та методичного семінарів викладачів відповідної кафедри, в семінарах студентів-практикантів, у засіданні кафедри за результатами асистентської практики, в підсумкових заходах з педпрактики.

Зміст виховної роботи студента-практиканта:

- вивчення системи роботи куратора групи студентів, спрямованої на формування в студентів стійкого інтересу до навчання;
- оволодіння вміннями виховання студентів на заняттях засобами мови та літератури;
- опанування знаннями та оволодіння вміннями з питань підготовки та проведення виховних заходів (організація та проведення бесід, конференцій, диспутів, вечорів, екскурсій; випуск стіннівок тощо).

Зміст дослідницької роботи студента-практиканта:

- вивчення наукової та методичної літератури;
- наукові спостереження за навчально-виховним процесом у вищому навчальному закладі, узагальнення передового досвіду викладання мови та літератури.

Критерії оцінювання асистентської практики

Оцінювання знань та вмінь студентів-магістрантів філологічного факультету за результатами проходження асистентської практики здійснюється на підставі розроблених критеріїв.

Критерії підсумкової оцінки педагогічної діяльності студентів-магістрантів у процесі практики:

- відвідування занять викладачів кафедри;
- розробка лекцій, планів-конспектів практичних занять з російської мови або літератури відповідно до встановлених вимог;
- проведення занять відповідно до вимог сучасної лінгводидактики;
- відвідування занять колег-студентів, участь в аналізі проведених занять;
- проведення виховних заходів;
- відповідальне ставлення до практики, самостійність, ініціативність, встановлення необхідного контакту зі студентами, викладачами, адміністрацією університету та кафедр, методистами;
- своєчасне оформлення документації.

Загальним підсумком асистентської практики повинно стати уявлення студентів про зв'язок розділів програми з відповідними вузівськими дисциплінами, методичні аспекти російської мови і літератури взагалі, окремих тем і понять, а також можливості застосування комп'ютерної техніки та інноваційних технологій у навчальному процесі.

Оцінки виставляються, виходячи з розглянутих критеріїв.

Виробнича асистентська практика підготовки викладача іноземної мови і літератури

Мета практики:

- формування у магістрів професійної компетентності викладача іноземної мови, необхідної для успішної педагогічної діяльності в сучасних умовах, підготовка магістранта до виконання функцій викладача і куратора студентської групи;
- удосконалення комплексу професіональних вмінь у процесі самостійної роботи на посаді викладача вузу;
- підготовка до цілісного виконання функцій викладача іноземної мови, до проведення системи навчально-виховної роботи зі студентами;
- набуття студентами навичок педагога-дослідника, який володіє сучасними методами пошуку та інтерпретації інформації з метою її використання в педагогічній діяльності.

Завдання практики:

- навчити магістрів у процесі роботи застосовувати теоретичні знання, отримані у вузі, за профілем підготовки, закріплювати і поглиблювати їх; самостійно планувати свою роботу на науково-педагогічній основі, включати їх в різні форми навчальної роботи;
- сформувати вміння працювати з аудиторією слухачів, застосовувати методи і прийоми, які сприяють ефективній передачі знань та активізації пізнавальної діяльності слухачів;
- формувати уявлення про гуманістичний підхід до особистості студента як суб'єкта виховної діяльності;
- ознайомити з організацією, змістом і плануванням основних форм навчальної роботи;
- навчити самостійно готувати плани і конспекти занять; підбирати та аналізувати основну та додаткову літературу відповідно до тематики і цілей запланованих занять;

- оволодіти основами педагогічної майстерності, уміннями та навичками самостійного ведення навчальної, методичної та виховної роботи.
- виховати професійно значущі якості особистості педагога, потребу в педагогічній самоосвіті та самовдосконаленні.

Зміст практики

Асистентська практика магістранта проходить протягом 4 тижнів у навчальних студентських групах університету. Студент-магістрант виконує обов'язки викладача іноземної мови. Педагогічна діяльність студентів-магістрантів у навчально-виховному та дослідному процесі університету має такі напрямки роботи:

- ознайомлення зі специфікою роботи у вузі;
- планування навчального процесу і проведення практичних занять з іноземної мови;
- відвідування та наступний аналіз занять викладачів кафедри та студентів-магістрантів;
- виготовлення наочних посібників, роздавального матеріалу, методичних розробок тощо;
- проведення поточного та підсумкового контролю знань студентів;
- проведення, в разі необхідності додаткових занять та консультацій з відстаючими студентами;
- планування навчально-виховної роботи на весь період асистентської практики;
- вивчення та аналіз науково-методичної літератури;
- узагальнення досвіду викладання іноземної мови у ВНЗ;
- наукові спостереження, вивчення досвіду, проведення елементів експериментального дослідження за темами курсових або випускових робіт;
- підготовка звітної документації та участь у роботі методичного об'єднання викладачів іноземної мови, семінарах студентів-магістрантів, інших підсумкових заходах з асистентської практики в університеті.

План-схема навчально-виховних заходів студента-магістранта

1. Знайомство з вищим навчальним закладом (завідувач кафедри, викладач-предметник, куратор академічної групи).
2. Вивчення студентської групи; ознайомлення з навчальною та робочою програмами з іноземної мови для конкретного курсу.
3. Знайомство з навчальним матеріалом (підручники, навчальні посібники, додаткова література, наочність, ТЗН, дидактичний матеріал тощо).
4. Знайомство з індивідуальним, календарно-тематичним і конспективним планами викладачів-керівників.
5. Складання своїх планів на період практики.
6. Відвідування занять викладача-предметника з іноземної мови та викладачів кафедри.
7. Відвідування та обговорення занять однокурсників і вивчення досвіду роботи.
8. Осмислення дидактичних положень (правильне визначення мети і завдань заняття, вибір типу і способів навчання, розташування макроструктурних елементів).
9. Підготовка та проведення занять, позаурочних заходів (вечори, гуртки, факультативи, консультації тощо).
10. Аналіз та обговорення проведених занять і позакласних заходів.
11. Оформлення звітної документації: відомість-характеристика, плани-конспекти занять, психолого-педагогічні завдання.

За підсумками асистентської практики студенти-магістранти повинні **знати**:

- організаційну структуру та нормативно-правову документацію вищого навчального закладу;
- зміст і завдання типових і альтернативних програм, систему програмного планування;
- вимоги до мінімуму змісту і рівня підготовки студентів з предмету, що встановлюються державним освітнім стандартом;

- питання методики викладання вузівських курсів з предмету;
- різні підходи до вивчення основних тем досліджуваного курсу, нові технології навчання;
- основні типології практичних занять, місце практичного заняття в системі занять навчального розділу, форми практичного заняття, способи і принципи аналізу, основні вимоги до сучасного практичного заняття з іноземної мови у вищій школі;
- зміст і можливості підручників для вищих навчальних закладів, методичних посібників, журналів для викладачів та іншої навчальної літератури.
- методи формування навичок самостійної роботи, розвитку творчих здібностей і логічного мислення студентів.

За підсумками асистентської практики студенти-магістранти повинні **вміти**:

Для виконання програми асистентської практики студент-магістрант повинен володіти знаннями з педагогіки вищої школи.

Ця практика озброює магістрантів необхідним досвідом професійної педагогічної діяльності і передбачає оволодіння вміннями:

- орієнтуватися в організаційній структурі та нормативно-правовій документації вищого професійного навчального закладу;
- формувати теоретичні та методичні основи науки конкретної дисципліни навчального плану;
- дидактично перетворювати і узагальнювати результати сучасних наукових досліджень з метою їх використання в навчальному процесі;
- проектувати, конструювати, організовувати, реалізовувати, оцінювати і корегувати навчальний процес в рамках навчального плану спеціальності;
- володіти основами методики навчання іноземним мовам: прийомами роботи з навчальною літературою, технологією уроків різного типу і виду;
- складати плани-конспекти практичних занять та проводити їх у системі розвиваючого навчання, впроваджувати в конспекти занять сучасні науково-методичні досягнення з іноземної мови;
- давати характеристику та аналіз програм, підручників, посібників;
- організовувати навчальну діяльність студентів, керувати нею та оцінювати її результати;
- застосовувати основні методи об'єктивної діагностики знань студентів з предмету, вносити корективи в процес навчання з урахуванням даних діагностики;
- стимулювати самостійну пізнавальну діяльність студентів;
- створювати і підтримувати сприятливе навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання;
- розвивати інтерес студентів та мотивацію навчання, формувати й підтримувати зворотний зв'язок;
- використовувати сучасні і традиційні методи ведення навчальних аудиторних і позааудиторних занять;
- володіти методами самоорганізації і вдосконалення особистості викладача вищої школи, культурою мови та спілкування;
- будувати взаємини з колегами, адміністрацією, службами навчального закладу.

Критерії оцінювання асистентської практики

Оцінювання знань та вмінь студентів-магістрантів філологічного факультету за результатами проходження асистентської практики з іноземної мови та літератури здійснюється на підставі розроблених критеріїв.

Критерії підсумкової оцінки педагогічної діяльності студентів-магістрантів у процесі практики:

- відвідування занять викладачів кафедри;
- розробка лекцій, планів-конспектів практичних занять з іноземної мови або літератури відповідно до встановлених вимог;

- проведення занять відповідно до вимог сучасної лінгводидактики;
- відвідування занять колег-студентів, участь в аналізі проведених занять;
- проведення виховних заходів;
- відповідальне ставлення до практики, самостійність, ініціативність, встановлення необхідного контакту зі студентами, викладачами, адміністрацією університету та кафедр, методистами;
- своєчасне оформлення документації.

Загальним підсумком асистентської практики повинно стати уявлення студентів про зв'язок розділів програми з відповідними вузівськими дисциплінами, методичні аспекти іноземної мови і літератури взагалі, окремих тем і понять, а також можливості застосування комп'ютерної техніки та інноваційних технологій у навчальному процесі.